

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus

Tractatus de Sacramentis in genere, de Baptismo, de Confirmatione, de
Eucharistia, de Pœnitentia, de Extrema-Vnctione, de Ordine & de
Matrimonio

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniae Agrippinae, 1671

§. I. In quo genere entis, & in qua specie ponatur character, sequentibus
conclusionibus declaratur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77185](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77185)

charactere interius in anima, ita nec instituenti Baptismum administrandum in nomine proprio.

Ad quartum dicendum, Augustinum loqui in sensu causali, quia per invocationem Trinitatis, tanquam per causam, in sacramento Baptismi imprimitur character spiritualis in anima baptizati.

Ad quintum, concessio Antecedente, nego Consequentiam & paritatem: Tum quia sacramenta novae legis multo excedunt sacramenta veteris legis: unde licet in sacramentis antiquis nullus requireretur spiritualis character, bene tamen in nostris. Tum etiam, quia ut ait D. Thomas hic art. 1. ad 3. *Sacramenta veteris legis non habebant in se spirituales virtutes ad aliquem spirituales effectus operantes, sicut habent sacramenta novae legis.* Addo quod in Circumcisione, externa illa carnis abscissio erat sufficiens ad distinguendum Judaeos ab infidelibus.

Ad ultimum, concessio pariter Antecedente, nego etiam consequentiam & paritatem: sicut enim licet inter homines amicitia non ponat aliquid intrinsecum, amor tamen divinus formam aliquam & qualitatem supernaturalem, nimirum gratiam sanctificantem, in anima ponit & causat, ut suavius res disponantur, & propter maiorem efficaciam divinae operationis & amicitiae, ut in Tractu de gratia ostensum est. Ita pariter, licet homines ad malitiam corporalem ascribi possint, absque eo quod nota aliqua seu character corporali notentur in corpore, ad suavem tamen Dei providentiam pertinet, ut milites suos spirituales, spirituali interno, & indelebili insignat characterem ex excellentia sacerdotii Christi, & sacramentorum ejus, eorumque vis & efficacia magis reluceant, & suaviori modo res disponantur.

ARTICULUS II.

Quid sit character sacramentalis?

Um essentia cuiuslibet rei ex ratione generica & specifica constet, ut natura characteris plenè & integrè habeatur, duo in hoc articulo explicanda sunt: nimirum in quo genere entis character ponatur, & in qua specie collocetur?

Variae autem circa haec duo sunt Authorum sententiae. Durandus enim in 4. dist. 4. quaest. 1. num. 11. asseruit characterem sacramentalem esse tantum relationem rationis, vel denominationem extrinsecam, quā aliquis ratione sacramenti suscepti dicitur ad certum statum vel munus deputatus. Scotus verò in 4. dist. 6. quaest. 10. fatetur quidem characterem esse aliquid reale, non tamen absolutum, sed relativum, relationem quam vocant extrinsecam, sive extrinsecis advenientem, quia posito ipsius fundamento, seu subiecto (quod inquit est ipsa animae substantia) & termino, qui est Christus, quia character est signum Christo assimilativum, non confugit relatio illa, nisi praeterea aliquid extrinsecum ipsi adveniat, nimirum susceptio alicujus sacramenti quae characterem imprimunt. Communiter tamen ceteri Theologi docent characterem esse ens absolutum, & pertinet ad predicamentum qualitatibus.

Verum cum quatuor sint species predicamentorum qualitatibus, nimirum habitus & dispositio, po-

tentia & impotentia, passio & paribilis qualitas, forma & figura, adhuc gravis inter eos controversia est, ad quam ex illis specialiter character pertineat? Alii enim volunt pertinere ad primam, alii ad secundam, alii ad tertiam, & alii ad quartam. Primum placet Bellarmino, Suari, Vazqui, & aliis Recentioribus. Secundum docetur à D. Thoma & ejus Discipulis, nec non à Valentia, Henrique, Sayro, & aliis. Tertium olim docuere Altiſiodorensis & Ocham, quibus adherere videtur Cardinalis Delugo hic disp. 6. sect. 3. num. 48. ubi dicit quod possumus facile constituere characterem in tertia specie qualitatis, quia est paribilis qualitas, nec enim in ea specie solum institui debent qualitates corporeae. Non desunt etiam qui asserant characterem esse in quarta specie qualitatis, quia (inquiunt) est quaedam figura spiritualis. Ita Martilius, Salas, Averſa, & alii.

S. I.

In quo genere entis, & in qua specie ponatur character, sequentibus conclusionibus declaratur.

Dico primò: erroneum videtur asserere quod character sit sola relatio rationis, aut determinatio extrinseca.

Probatur primò: Concilium Florentinum & Tridentinum vocant characterem, *signum spirituale animae impressum*, quod tamen verificari nequit, propriè loquendo, de ente rationis, utpote quod non imprimatur animae, sed tantum existit objectivè in intellectu. Nec dicas hunc modum loquendi Conciliorum, non esse necessariò intelligendum cum proprietate. Contra enim est, quod semper debent Concilia ita intelligi, nisi hoc sit evidenter impossibile, quod tamen non contingit in praesenti.

Confirmatur primò: Concilia hoc modo loquendi damnaverunt haereticos negantes aliqua ex sacramentis novae legis imprimere characterem: Sed non negabant haeretici, neque negare poterant, ejusmodi denominationem extrinsecam, vel relationem rationis in qua constituit Durandus characterem; quis enim negare posset, quod ratione susceptionis Baptismi maneat homo deputatus, sive ordinatus ad certum statum? Ergo &c.

Confirmatur secundò: Si character non sit quid reale, sed relatio rationis, sive denominatio extrinseca, confurgens ex eo quod per susceptionem sacramenti homo deputatus specialiter ad cultum divinum, ipsa etiam legis antiquae sacramenta, saltem circumcisio, & consecratio sacerdotum, dici poterunt impressisse characterem; imò & nunc consecratio altarium, & vasorum templi, per quam ad sacros usus deputantur, dici poterit eis imprimere characterem: Sed hoc dici nequit: Ergo nec illud.

Probatur secundò: Character sacramentalis est principium vel agendi realiter, ut in sacerdote ad consecrandum panem & vinum, & in confirmato ad proteſtandum fidem contra Tyrannum, vel recipiendi realiter alia sacramenta, ut in Baptismate: Sed ens rationis non potest esse principium realis actionis, vel passionis: Ergo character sacramentalis relatio rationis esse nequit.

Probatur tertio: Terminus immediatus actionis realis debet esse aliquid reale, nunquam enim ens rationis sic terminat actionem realem, sed tantum mediare, unde dicitur fieri per resultantiam: Atqui character est, interdum sal-

rem, terminus immediatus actionis realis, videlicet sacramentalis; in eo enim qui cum fictione, & tamen valide suscipit sacramentum Baptismi, nequit alius terminus assignari, præter ipsum characterem, quandoquidem non producit gratia in illo casu: Ergo character est aliquid reale, non verò sola relatio rationis.

Dico secundò: character sacramentalis non est relatio, sed ens absolutum, pertinens ad prædicamentum qualitatis.

- 28 Probatur prima pars ratione jam insinuatâ: Quod immediatè terminat actionem realem, non potest esse relatio, etiam realis, nam ad relationes formaliter & immediatè non datur motus, teste Aristotele 7. Physicorū textu 10. & 11. imò nec actio, ut ex eodem textu colligitur: Sed character (ut supra dicebamus) est interdum terminus immediatus actionis realis: Ergo non est relatio realis, sed aliquid absolutum.

- 29 Respondet Scotus, locum Aristotelis intelligendum esse de relationibus internis, non verò de relationibus quæ extrinsecus adveniunt.

Sed contra: Ipsemet Scotus inter relationes extrinsecus advenientes ponit relationem dextræ ad sinistram, quia idem numero corpus potest nunc dextrum nunc sinistram fieri, per mutationem alterius, quamvis in se nullum motum, nullamve mutationem recipiat: Sed Aristoteles loco citato negans ad relationem dari per se sive immediatè motum, affert exemplum eorum relatorum quæ diversos respectus acquirunt, mutato solum uno extremo, & non altero: Ergo loquitur etiam de relationibus, quas Scotus vocat externas, seu extrinsecus advenientes.

- 30 Probatur secundò eadem pars: Nulla relatio, etiam realis, potest esse principium agendi, vel patiendi, quia totum ejus esse est ad aliud se habere tanquam ad terminum: Sed character baptismalis est principium patiendi, Confirmationis verò, & Ordinis, principium agendi: Ergo character sacramentalis, relatio realis esse nequit.

- 31 Probatur tertio: Si character esset, ut docuit Scotus, relatio realis, posset, & deberet assignari fundamentum proximum ipsius: Sed non potest assignari tale fundamentum: quæro enim quodnam sit?

- 32 Respondent ejus Discipuli, esse actualemente fundamentum sacramenti, quod dicitur imprimere characterem.

Sed contra: Impossibile est relationem actu manere, non existente amplius ipsius fundamento proximo: Sed transactâ actuali sacramenti imprimendi characterem susceptione, remanet character, utpote in omnium doctrina indelebilis: Ergo si sit relatio realis, falsum est quod susceptio sacramenti sit ejus fundamentum proximum.

Si dicant Adversarii, remanere virtualiter susceptionem sacramenti, & et formaliter transire, quæro quid sit illa virtus? Certè non potest aliud assignari, præter ipsum characterem, præsertim in eo qui fide suscipit sacramentum, habens tamen intentionem ipsum suscipiendi.

- 33 Mitto quæ à Philosophis objiciuntur adversus illas Scoti relationes, quas vocat extrinsecus advenientes, solumque addo, in ejus doctrina, non magis propriè, quam in opinione Durandi, verificari verba Conciliorum dicentium characterem spirituale esse animæ impressum, ne-

que enim propriè loquendo dici potest relatio etiam realis imprimi: non est igitur character relatio etiam realis, sed solum fundamentum quadruplicis relationis, videlicet relationis ad Christum cui consignat, & quodammodo assimilatur, cum sit quedam participatio sacramenti Christi; relationis ad alios fideles habentes similem characterem; relationis ad alios qui manent vel saltem non similem habent characterem, quæ est relatio dissimilitudinis; & tandem relationis ad cultum divinum ad quem ordinatur, quæ tunc est actu, quando ejus terminus, scilicet cultus divinus, actualiter ponitur.

Ex his probata manet secunda pars conclusionis, quæ asserit characterem sacramentalem ad prædicamentum qualitatis pertinere, supponit enim quod character sit ens reale, & absolutum ad aliud genus, quam ad prædicamentum qualitatis, pertinere nequit, non potest enim pertinere ad prædicamentum substantiæ, cum sit accidens supernaturale, à substantia animæ distinctum, & in ea per operationem sacramentalem productum; nec ad prædicamentum quantitatis, quia hæc est accidens corporeum, & ordinis naturalis; ille verò est accidens spirituale, pertinet ad ordinem supernaturalem. Quod etiam non sit actio, vel passio, vel aliquid ex quatuor ultimis prædicamentis, manifestum est: actio enim & passio cito transeunt, character verò est aliquid permanens: item quatuor ultima prædicamenta sunt entia corporea, character verò spiritualis est; præterquam quod hujusmodi prædicamenta resultant in subiecto ex adhesionem adjacentia extrinseca alterius rei, quod non convenit characteri: facta ergo sufficienti enumeratione, relinquitur characterem ad genus seu prædicamentum qualitatis spectare, unde solum restat resolvendum, ad quam ex quatuor speciebus qualitatis supra enumeratis pertineat.

Dico ergo secundò, characterem non poni quartam vel tertiam speciem qualitatis.

Probatur prima pars: Illa solum forma pertinet ad quartam speciem qualitatis, quæ proprie & non per metaphoram tantum dicitur figura, sive forma: Atqui character sacramentalis dicitur propriè, sed solum per metaphoram, figura, vel forma: Ergo ad quartam speciem qualitatis non pertinet. Major est certa, res enim non constituuntur in specie per denominationem metaphoricam, sed per rationem formalem propriam, aliàs ex eo quod virtus dicitur facere hominem rectum, constitueretur in specie bene, vel figuræ, ad quam rectitudo pertinet. Minor verò probatur: Cum figura propriè dicta sit proprietas quantitatis, non reperitur in rebus spiritualibus: Sed character sacramentalis est spiritualis: Ergo non dicitur propriè figura, sed solum metaphoricè, quatenus scilicet dicitur in rebus sensibilibus uti solemus figuris imprecis, tanquam signis quibus eas distinguimus & figuramus: ita proportionaliter character sacramentalis est qualitas spiritualis animæ imprecis, ratione cujus ordinatus verbi gratia tanquam specialis Dei minister distinguitur à non ordinato. Hanc rationem insinuat D. Thomas articulo 2. ad 1. ubi sic dicitur: *Figura est quæ terminatio quantitatis, unde propriè loquendo non est nisi in rebus corporeis, in spiritualibus autem dicitur metaphoricè: non autem ponitur aliquid in genere vel specie, nisi per id quod de eo propriè prædicatur, & ideo character non potest esse in quatuor ultimis*

qualitatis, licet hoc quidam posuerint.

Probat etiam secunda pars conclusionis, quæ aliter characterem non poni in tertia specie qualitatibus. Ad tertiam speciem qualitatis, nempe passionem & patibilem qualitatem, pertinent tantum illæ formæ quæ sunt principia vel termini actionum, quæ sunt cum alteratione sensibiles, sicut pallor qui fit ex metu, & rubor qui causatur ex verecundia: Sed character non est ejusmodi, utpote spiritualis: Ergo ad tertiam speciem qualitatis non pertinet. Hanc etiam rationem indicat S. Thomas articulo citato in resp. ad 2. ubi sic habet: *In tertia specie qualitatibus non sunt nisi sensibiles qualitates: character autem non est lumen sensibile, & ideo non est in tertia specie qualitatibus, ut quidam dixerunt.* Et in argumento *sed contra* sic argumentatur: *Character non est passio, quia passio cito transit, character autem indelebilis est, ut infra dicitur.*

Dico tertio: character non est in prima specie qualitatis, sed in secunda. Ita D. Thomas hic art. 2.

Probat primo conclusio ratione fundamentali. Quidquid reducit ad primam speciem qualitatis, est habitus, vel dispositio: Sed character nec est habitus, nec dispositio: Ergo ad primam speciem qualitatis non pertinet. Major patet, Minor etiam quoad secundam partem manifesta videtur: Dispositio enim est qualitas facile mobilis à subiecto: Sed character, utpote indelebilis, non est qualitas à subiecto facile mobilis: Ergo non est dispositio. Probat vero quoad primam, Primo quia habitus sunt intensibiles & remissibiles, scilicet potentie: Sed character nusquam intenditur, vel remittitur: quantumlibet eo utatur sacerdos, aut ab ejus exercitio desistat: Ergo non est habitus, sed potentia. Secundò, indelebilitas est proprietates potentie, non vero habitus: Sed character est indelebilis, ut infra ostendemus: Ergo non est habitus, sed potentia. Tertio, Differentia essentialis quæ est inter habitum & potentiam, in hoc consistit, quod habitus disponit subiectum determinate bene aut determinate male, vel in se absolute, vel in ordine ad operationem; potentia vero perficit subiectum in ordine ad operationem absolute & indifferenter, sive bene, sive male: voluntas enim est principium volitionis nedum virtuosæ, sed etiam vitiosæ: scientia vero influit solum in cognitionem certam & evidentem, ex principiis deductam, & virtus moralis est principium solum operis conformis rationi, sive dictamini prudentiæ. Et quamvis qualitates istæ primæ speciei, quæ dant determinate bene aut male operari, sint in duplici differentia, aliæ scilicet quæ absolute & simpliciter dant determinate bene, aut determinate male, secundum naturam subiecti, quia disponunt ad operandum absolute conformiter aut difformiter ad rectam rationem; aliæ quæ dant determinate bene aut male secundum quid, & cum addito, id est in aliquo certo genere, sive circa certam aliquam materiam, & obiectum speciale alicujus potentie; sicut sunt scientia & error, quæ disponunt ad bene vel male discurrendum, ex principiis, sicque qualitates istæ relinquunt indifferentiam in subiecto, ut iis bene vel male utatur in alio genere extra propriam illam materiam, ob quam rationem potest quis bene

Tom. V.

A discurre ex principiis, bene tamen aut male indifferenter in genere moris; hoc tamen habent omnes qualitates primæ speciei, quod si dent bene, nullus possit iis male uti in propria materia, sive illa materia sit bonum totius, ut constat in virtutibus moralibus, quæ versantur circa bonum rationis, sive sit bonum alicujus particularis potentie; nec similiter possit ullus iis bene uti in propria materia, si dent male operari: at verò qualitates secundæ speciei relinquunt in subiecto indifferentiam ad bonum vel malum sui usum circa propriam materiam.

B Character autem relinquit animam indifferentem, ut bene vel male ipso utatur circa propriam materiam, propria enim ejus materia est cultus exterior religionis Christianæ, disponit enim ad ea quæ sunt divini cultus perficienda, agendo vel patiendo; nam character Baptismi disponit ad recipienda alia sacramenta; character Confirmationis, ad profitendam fidem coram tyranno; character verò Ordinis, ad conficiendum Eucharistiam, absolvendum a peccatis &c. Et quia hæc possunt exerceri religiose aut sacrilegè (potest enim baptizatus alia sacramenta infructuose percipere, confirmatus profiteri fidem ex motivo vanæ gloriæ, vel religionis, & sacerdos sacrilegè vel religiose consecrare, vel absolvere) ideo character ea non respicit, ut bene & religiose determinate perficienda, aliàs nusquam valide exercerentur, si religiose; sed recipit ea absolute, ut perficienda cum habitu dine ad regulas morum, non determinando ad habitudinem conformitatis aut difformitatis, sed hæc determinatio habitudinis est à virtute religionis, aut à vitio illi proposito.

C Ex quo melius intelligitur differentia characteris à virtutibus secundum quid, quales sunt scientia, ars &c. hæ enim non recipiunt suam materiam, ut subest regulis morum, sed scientia illam respicit, ut subest certitudinibus & evidentie principiorum, & formæ præceptisque dialecticis, ars verò respicit illam, ut subest regulis artis, & sic quamvis scientia & ars non determinant subiectum ad bonum sui usum in genere moris, non relinquunt tamen illud indifferens in propria materia, sed extra illam. At verò character respicit cultum & caeremonias religionis Christianæ, nedum in esse entis, sed etiam prout pertinent ad genus moris, & non dat eas exercere bene aut male determinate, ac proinde relinquit indifferentiam in suo obiecto, circa genus in quo propria ejus materia continetur, ad bene vel male, religiose & sacrilegè; unde se habet respectu caeremoniarum divini cultus, prout pertinent ad genus moris, sicut voluntas se habet in ordine ad bonum: quare sicut voluntas dat posse prosequi bonum absolute, sive sit tale in re, sive secundum apparentiam tantum; quod autem verum bonum determinate, aut apparens prosequatur, habet à virtutibus & vitiis: ita character dat posse peragere Christianæ religionis cultum & caeremonias, ut sunt actus humani & morales; quod verò perficiantur determinate bene aut male, intra genus moris, habetur à religione, aliisque virtutibus aut vitiis respective.

Hanc rationem, quæ est præcipua & fundamentalis, innuat D. Thomas hic art. 2. in argumento *sed contra*, ubi sic dicitur: *Nul-
lus habitus est, qui se possit ad bene & male habere.*

K 3

habere: character autem ad utrumque se habet, utrum-
tur enim eo quidam bene, alij vero male, quod in ha-
bitu non contingit: nam habitu virtutis nullus utitur
male, & habitu malitie nullus bene: Ergo relinqui-
tur quod character sit potentia.

40 Dices cum Vazquez, characterem non esse ha-
bitum disponentem ad operandum, & ideo ne-
que disponentem ad bene vel male operandum
sed ad bene vel male se habendum secundum se,
quod sufficit ad rationem habitus.

Sed contra: Character sacerdotalis concurret
active ad conversionem panis in corpus Christi,
ut docet D. Thomas infra quest. 78. art. 4. &
idem dicendum est de absolutione & productio-
ne gratiae, in anima poenitentis; character etiam
Confirmationis concurret active ad confiten-
dum publice fidem, ut constabit ex infra dicen-
dis: character etiam Baptismi, ad alia sacra-
menta recipienda ordinatur: Ergo character est qua-
litas activa vel passiva, subindeque si esset habi-
tus, ad bene vel male operandum vel recipien-
dum disponderet, non vero ad bene vel male se
habendum secundum se, ut ait Vazquez: unde in
Catechismo Pij V. de sacramentis in genere §.
penultimo dicitur, quod character hoc praestat, ut
apri ad aliquid suscipiendum vel peragendum effici-
amur.

41 Alij responsionibus, vel instantiis, hanc D.
Thomae rationem, luce meridianam clariorem,
veluti quibusdam nebulis obscurare nititur
Suarez, sed haec facile depelli possunt ex funda-
mentis iam statutis, & ex discrimine supra ex-
plicato inter characterem, & scientiam, alias-
que virtutes in intellectu speculativo existen-
tes, magisque in solutionibus argumentorum
instantiae illae diluentur.

Secunda ratio quam idem S. Doctor habet incor-
pore ejusdem articuli, potest sic breviter propo-
ni. Illa qualitas qua homo fit potens ad recipien-
da vel tradenda ea quae sunt cultus divini est po-
tentia. Sed per characterem homo fit potens ad re-
cipienda vel tradenda ea quae sunt cultus divini.
Ergo character est potentia. Majore est evidens,
quia qualitas ad recipiendum ordinata, est po-
tentia passiva; quae vero ad agendum ordinatur,
potentia activa: Sed qualitas qua homo fit po-
tens ad recipienda ea quae sunt cultus divini, or-
dinatur ad recipiendum; qua vero fit potens ad
tradenda ea quae sunt cultus divini, ordinatur
ad agendum: Ergo qualitas qua homo fit potens
ad recipienda vel tradenda ea quae sunt cultus
divini, est potentia. Minor vero probatur: In
Baptismo verbi gratia homo acquirit potestatem
recipiendi alia sacramenta, quae sunt quidam
cultus; quam potentiam non habebat antea, cum
Baptismus sit janua omnium sacramentorum: si-
militer quando quis ordinatur in sacerdotem,
accipit de novo potestatem conficiendi corpus
Christi, absolvendi a peccatis, & producendi
gratiam: Sed nihil aliud potest esse illa potestas,
nisi character: Ergo &c. Major patet, Minor
probatur. Sacramenta nihil producant praeter
gratiam, virtutes infusas, & characterem: Sed
nec gratia, nec virtutes infusae possunt esse hu-
jusmodi potentia, ut manifestum est, alioquin
illa in omnibus iustis, non vero in solis sacerdo-
tibus reperiretur: Ergo talis potestas nihil aliud
potest esse quam character.

24 Respondent Suarez, Vazquez, & alij Recen-
tiores, hanc rationem D. Thomae probare qui-
dem characterem esse potentiam moralem ad

recipiendum vel tradendum ea quae sunt cultus
divini, non demonstrare tamen illum esse po-
tentiam physicam ad hujusmodi res, cum haec
plures ex illis actibus qui ad cultum divinum
pertinent, absolute possint sine characterem ex-
cere, verbi gratia cantare Epistolam, vel Evan-
gelium, deferre candelabrum, &c. & characterem
solum requiratur, ut tales actus eliciat vel ex-
ceat ex officio.

Sed contra primo: Absurdum videtur dicere
potentiam quam habet Sacerdos ad conficien-
dum corpus Christi, vel ad absolvendum a pec-
catis, non esse diversam a potestate iudicis, vel
Praetoris, quae moralis est; praeterim cum talis
potestas sit participatio sacerdotij Christi, & po-
testatis quam habet ad producendam gratiam,
& alios actus supernaturales eliciendos; quae
potestas physica est, & non solum moralis, ut in
Tractatu de Incarnatione fuse ostendimus.

Secundo, Sacerdos instrumentaliter physice
concurrit ad productionem gratiae in anima poe-
nitoris, quem peccatis absolvit, & ad conver-
sionem panis in corpus Christi, ut disp. praede-
centi ostensum est, & Suarez, alique ex adve-
sariis nobiscum docent: Ergo potentia quam
habet ratione characteris sacerdotalis ad agendum
illos exercendos, physica est, & non solum mo-
ralis.

Tertio, Character est indelebilis, nec potest
intendi, vel remitti: At haec potentiae morales
convenire nequeunt, sed solum potentiae physicae:
Ergo character est potentia physica.

Quarto, Potentia solum moralis, in relatione
rationis, vel denominatione extrinseca consti-
tuitur, ut patet in potestate iudicis, vel Praetoris,
quae sunt purae denominationes extrinsecae, vel
relationes rationis: Sed character sacramentalis,
non est sola relatio rationis, vel denomi-
natio extrinseca, ut conclusionem primam contra Du-
randum ostendimus: Ergo non est potentia solum
moralis, sed etiam physica.

Denique, Non repugnat characterem sacra-
mentalem esse potentiam physicam, ut constabit
ex solutione objectionum, aliunde vero hoc
cedit in maiorem ipsius dignitatem, & magis
proprie explicat doctrinam Augustini & alio-
rum Patrum asserentium characterem Baptismi
esse potentiam ad recipienda alia sacramenta:
Ergo hoc ei concedendum est.

§. II.

Solvuntur objectiones.

Obijciens primo cum Durando contra pri-
mam conclusionem: Per hoc quod quis de-
putatur a Rege ad aliquod ministerium, pene-
ris v. g. vel iudicis, non imprimitur illi aliquid
reale, sed solum ex tali depuratione confertur
denominatio extrinseca, vel relatio rationis, per
quam intellectus distinguit illum qui sic depu-
tatus est, ab aliis non ita deputatis: Ergo cum cha-
racter sacramentalis solum propter hoc consti-
tuatur, ut homo deputetur a Deo ad aliquod mi-
nisterium cultus divini, est solum denominatio
extrinseca, vel respectus rationis.

Respondeo concessio Antecedente, negando
consequentiam; & pariter: haec enim est dif-
ferentia inter Deum & homines, quod homi-
nes deputando aliquem ad aliquod officium,
non ipsum intrinsece mutant, nec dant ipsi qua-
litatem aliquam per quam reddatur idoneus ad
illud exercendum, sed illam praesupponunt
vero Deus non supponit in suis ministris eadem